

## **Homo quidam erat dives** (Kázání na 1.neděli po Trojici, Q80)

Byl jeden bohatý muž, který se pyšnil hedvábím a sametem a celé dny trávil jídlem a neměl jméno.“

Tomu je možné rozumět dvojím způsobem: z bezedného božství a z jedné každé jemné duše.

„Byl jeden bohatý člověk.“ Člověk znamená rozumná věc – tak to říká jeden pohanský mistr. A člověkem se také v písmu míní Bůh. Svatý Řehoř říká, že jestliže je na Bohu něco vznešenější než jiné, pokud se něco takového dá říci, byl by to rozum, neboť rozumem se Bůh sám sobě zjevuje, rozumem se obrací Bůh sám k sobě skrze rozum emanuje do veškerého tvorstva rozmem vše stvořil. Kdyby v Bohu nebylo rozumu, nemohla by být ani Trojice a ani tvorstvo by nevzniklo.

*Neměl jméno* A tak je i bezedný Bůh beze jména, neboť veškerá jména, která mu dává duše, vybírá [jen sama] podle vlastního pochopení. O tom mluví jeden pohanský mistr v knize, jež se nazývá *Světlo světel*, že [totž] je Bůh nadbytný, nad veškerou řeč i poznání, jímž mohl být přirozeně poznán. Nemluvím o poznání z milosti, neboť milost může člověka dovést až tak daleko, aby porozuměl jako svatý Pavel, jenž byl vytržen do třetího nebe a viděl ta kové věci, které se nesmějí ani nedají vyjádřit. Akdyž je spatřil, nedokázal je vyjádřit slovem, neboť co máme pochopit, musíme pochopit podle příčiny, způsobu nebo účinku.

Proto zůstává Bůh nepochopitelný, neboť nemá od nikoho žádné příčiny a vždy je první. Také nepůsobí – to jest [je] ve své tiché skrytosti. A proto také zůstává beze jména. A co jsou tedy všechna ta jména, jež se mu dávají? Mojžíš se [Boha] ptal na jeho jméno. A tu Bůh řekl: „Ten, jenž je, ten, tě poslal.“ Jinak nemohl Boha pochopit, poněvadž tak, jak je Bůh sám v sobě, se nemohl dát poznat žádnému stvoření, neboť by to žádné stvoření nepochopilo. O tom mluví [zmíněný] mistr v oné knize *Světlo světel*, že je Bůh nadbytný, nad veškerou chválu i řeč i pochopení.

A ten člověk byl také bohatý. A také Bůh je bohatý – sám v sobě i ve všech věcech. Hled'te! Boží bohatství záleží v paterém:

Za prvé, poněvadž je první příčinou, proto se projevuje ve všem.

Za druhé: Poněvadž je ve svém bytí nesložený, je nitrem všech věcí.

Za třetí: Poněvadž je původní, spojuje a slučuje v sobě vše.

Za čtvrté: Poněvadž je neměnný, je nejtrvalejší.

Za páté: Poněvadž je dokonalý, je nejžádoucnější.

Je první příčinou, proto se otiskuje do veškerých věcí. O tom říká jeden pohanský mistr, že se prvotní příčina více otiskuje ve věcech, nežli jiné příčiny ve svých účincích.

Je také ve svém bytí prostý, nesložený. Co znamená prostý? Biskup Albrecht<sup>1</sup> říká, že něco je prosté, když je to stále stejné a jednotné, beze změny; a to je Bůh; a veškerenstvo – [s ním] spojené – se udržuje tím, že je. Tak je stvoření v něm Jednom sjednoceno a je Bohem v Bohu, neboť samo v sobě je ničím.

Za třetí: poněvadž je počátek, vychází všechno z něj. K tomu biskup Albrecht říká, že emanuje do stvoření současně trojím způsobem: svým bytím, životem a světlem, a především do rozumné duše jako možnost všeho a jako návrat stvoření ke svému původu; to je [právě ono] světlo světel. Ježto „veškeré dary i dokonalost pocházejí od Otce světel“, jak říká svatý Jakub.

<sup>1</sup> Pochopitelně jde – zde i v následujících odkazech – o Alberta velikého.

Za čtvrté: poněvadž je neproměnný, je také nejstálější. Hleďte, jak se Bůh sjednocuje s veškerenstvím. Spojuje se s ním, ale přesto zůstává jednotný sám v sobě a vše je v něm.

O tom praví Kristus, že budeme proměněni v něj a on v nás. Pochází to z jeho neproměnnosti a jeho nezměnnosti a z nepatrnosti veškerenstva. O tom mluví mudrc, [když píše], že je všechno vůči Bohu nepatrné jako kapka proti bouřlivému moři. Když vrhneš kapku do moře, promění se ona kapka v moře a ne moře v kapku. A tak se také děje duši: když ji k sobě vábí Bůh; promění se v Boha, takže se stane božskou a ne [že se stane] Bůh duší. Tehdy duše ztratí své jméno i svou sílu, ale ne svou vůli a své bytí. A zůstává u Boha, tak jako je Bůh sám v sobě. O tom říká biskup Albrecht: S tou vůlí, s níž člověk umírá, v té bude žít navždy.

Za páté: poněvadž je dokonalý, je nejžádoucnější. Bůh je dokonalý sám v sobě i ve všech věcech. A co je boží dokonalost? To znamená, že je sám v sobě dobrý a je dobrotou všeho. A proto po něm všechno touží, že je dobrý.

Aby se nám dostalo toho dobrého, jímž je Bůh sám, a abychom se z něj navěky těšili, nám pomoz Bůh. Amen